

87724
P-1
25.3.84

1981/91

1981/91
M/287

සිංහල හා දේශපාලනය.
(1956 සිට නෙරෙන සමාලෝචනයකි.)

724289-378
CPA/19

ප්‍රේමා මුද්‍රාවක්.

විභාග අංකය: එස්.පී.ඒ. 287.

ශාස්ත්‍රපති උපාධි පරීක්ෂණ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න පත්‍ර
වලට අමතරව ඉදිරිපත් කරනු ලබන විකේතයයි .

87724 (1981 අප්‍රේල් මස)

19778

ශ්‍රී ඡයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය මගින් පවත්වන ලද ශාස්ත්‍රපති උපාධි පරීක්ෂණය සඳහා ප්‍රශ්නවලට අමතරව ඉදිරිපත් කරනු ලබන මෙම නිබන්ධයේදී අවශ්‍ය කරුණු පෙන්වා, මගේ ප්‍රයත්නය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා මා මෙහෙයවූ අචාර්ය එල්.ඩී.අබේවර්ධන මහතාට මගේ භාද්‍යාංගම ස්තූතිය ඔපිවේ. එසේම දහයක් රාජකාරි මැද මෙම නිබන්ධය යතුරු ලියනය කර දුන් තානි ගුණසේනර මහත්මියට ද මගේ අතිශය කෘතඥතාවය පිරිනැමේ.

ජ්‍යෙෂ්ඨ මුතුමිත්ත.

1981 අප්‍රේල් මස 09 වැනි දිනයේ.

සැලැස්වීම.

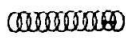
1956 සිට ඇරඹෙන දේශපාලන ව්‍යාධරණය කෙරෙහි සිසු ඔලවේගය ඔලපෑ අකාරය පිළිබඳ සමාලෝචනයක් කිරීම මෙම නිමන්ධයෙන් ඔලාපොරොත්තු වේ.

එම ප්‍රයත්නයේදී සිසුන් පාලනයට සහභාගිවීම පිළිබඳ වේනිභාවිත පසුකලය පළවෙති පරිච්ඡේදය මගින් විස්තර කෙරේ. ඒ අනුව අතිතයේදී සිසුන් හා පාලනයන් අතර පැහැදිලි සබඳතාවක් පැවැති බවත්, බටහිර රටවලින් පාලනය පදනම් කර ගෙන එම සවරූපය වෙනස් වී ගිය අකාරයන් විස්තර වී ඇත.

දෙවන පරිච්ඡේදය මගින් 1956 වන විට පැහැදිලි සිසු ඔලවේගයක් ගොඩ නැගී තිබුණ අන්දම සහ ඒ වන විට රටේ පැවැති දේශපාලන ව්‍යාධරණය එම සිසු ඔලවේගයෙහිලා ඔලපෑ අකාරය විස්තර වී ඇත. 1956 ජයග්‍රහණයට එසේ නැගී ආ සිසු ඔලවේගය අධාර වූ අන්දම එමගින් පෙන්වා දී ඇත.

මෙලෙස 1956 මැතිවරණ ජයග්‍රහණය සිසු දේශපාලන සටනේ ජයග්‍රාහී අවස්ථාවක් වශයෙන් පෙනී ගියත් ඉන් අනතුරුව එහි ප්‍රතිඵල ක්‍රියාත්මක වන විට සිසුන්ගේ අදහස් ඒ අකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවූ බව 'පශ්චාත් යුගයේ සිසු දේශපාලනය' යන තූනිත පරිච්ඡේදයේ විස්තර වේ.

සිසුන් දේශපාලනයට සහභාගිවීම පසු දේශපාලනය යටතේ සාර්ථක නොවන බවත් සිංහල ජාතියේ මුරදේවතාවන් වශයෙන් අපසරණිව දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්ව කරුණු දැක්වීමට සිසුන් සංවිධානය වීමට පුදුසු කාලය එළඹී ඇති බව පෙන්වා දීම මෙම නිමන්ධයේ නිගමනය වී ඇත.

පටුන.

1 පරිච්ඡේදය	පිටු
චේතනාසහිත පසුබිලි	01 - 16
2 පරිච්ඡේදය	
1956 භික්ෂු ඔලිම්පිය	17 - 38
3 පරිච්ඡේදය	
පශ්චාත් යුගයේ භික්ෂු දේශපාලනය	39 - 57
4 පරිච්ඡේදය	
නිගමනය	58 - 67
අනුමත ලේඛණ	68 - 70

හිඤ්චා හා දේශපාලනය.

චේතනාත්මක පසුබිම .

මෑත යුගයේ බෞද්ධ හිඤ්චා දේශපාලනයට විවිධීච මෙරට බෞද්ධෝද්දේශනා-
 ගේ විමනියවත් විවේචනයවත් හේතුවූ සිද්ධියක් විය. විශේෂයෙන්ම හිඤ්චා මෙරට දේශපා-
 ලනයට සම්බන්ධවීම රටේ විශාල ආන්දෝලනයක් ඇති කළ ප්‍රශ්නයක් විය. මේ සිද්ධියෙහි
 ලා බෞද්ධෝද්දේශනා ඔලපා ඇත්තේ පැරණි සිංහල රාජ්‍ය අවදියක් නිදහස් ලබාගැනීමට ප්‍රයත්නය
 දැරූ යුගයක් අතර ඇති බටහිර ජාතීන්ගේ පාලන අවදිය තුළදී දේශපාලන, සාමාජික,
 ආගමික , සංස්කෘතික වශයෙන් රටේ උද්ඝෝෂණයක් ඇතිවීමය. ඒ තත්ත්වය පදනම් කර-
 ගෙන පැරණි සිංහල සමාජයේ බෞද්ධාගමික ඔලපෑම්වන චිත්තෝනිත් වෙන්කල නොහැකි ලෙස
 නිඛුණ ආගමික, දේශපාලනික, සංස්කෘතික, සාමාජික බැවීම ලිහිගෙයේ ඒ වන පැරණි සිංහල
 සංස්කෘතියට පරිබාහිර වූ ක්‍රිස්තියානි ආගම පදනම් කරගත් සංස්කෘතියක ගොඩනැගීමක්
 ක්‍රි.ව. 16 සියවසේදී පමණ ආරම්භ වී 19 ශත වර්ෂයේ අගභාගය පමණ වනවිට
 සමාජයේ බෞද්ධෝද්දේශනා තහවුරුවීමක් දක්නට ලැබේ.

මෙලෙස බිහිවූ මේ නව සමාජයේ පැරණි සමාජයේ දක්නට නොලැබුණ අංග
 රාශියක් දක්නට ලැබේ. තෘෂ්ණාවට මුල් තැනදී වාචී දිවිපෙවෙතක් ගත කිරීමට ඉවහල්-
 වන පරිදි ගොඩනැගී තිබුණ පැරණි සමාජයේ ආර්ථික පසුකලය වෙනුවට මුදල් ඉපයීම
 මුලික අරමුණ කරගත් ආර්ථික බේරා වගාවට මුල් තැන දුන් ආර්ථිකයක් ආරම්භ වූ අතර
 එය පදනම් කර ගෙන මෙතෙක් සිංහල සමාජයේ ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වූ වාචී සරලභාවය
 මුළුයෙන් අභාවයට ගොස් මුදල් ලැබීමක් සමඟ ධනවාදී සංකල්පනා පදනම් කරගෙන එම
 සමාජ රටාව විසිතූරු වී යාමක් දක්නට ලැබේ. එසේම ඒ පසුකලය මත ලාංඡනය
 මධ්‍යම පන්තියක උදාවක් දක්නට ලැබෙන අතර ඒ ආර්ථික අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කරගැනීමට
 අවශ්‍ය ප්‍රධානතම අංගයක් වශයෙන් ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය මුළුයෙන් ලංකාවේ වර්ධනය වී
 යාමක් දක්නට ලැබේ.

ඉංග්‍රීසි උගත් මේ මධ්‍යම පන්තියේ වැඩිතොටයක් ක්‍රියාත්මක කරන අතර ඇදහූ බටහිර සංස්කෘතියේ අංග ගරුකළ තොටයක් බවට පත්විය. සමස්ථයක් වශයෙන් මේ අයතලින් ජාතික සිරිත්විරිත් ගම්පැවතුම් ආදිය ඇත්වීමත් දන්නට ලැබුණු අතර ඔවුන් ඒවා පහත් තත්ත්වයෙහිලා සැලකීමත් දන්නටලැබේ.

නමුත් විසිවන සියවසේ ආරම්භක අවදිය තුළදී බාහිර හා අභ්‍යන්තර හේතු රාශියක් පදනම් කරගෙන මේ මධ්‍යම පන්තිය තුළින්ම රට , ජාතිය , ආගම පිළිබඳ අවංක චේතනාවෙන් නැගීසිටින තොටයකගේ උද්යෝගයක්ද දන්නට ලැබේ. 1940 ගණන්වන විට සමාජය මෙලෙස විවිධ අදහස් දැරූ පුද්ගලයන්ගෙන් සැදුම්ලත් එකක්වූ අතර එවැනි සමාජයක ඔහු ව දේශපාලනයට සම්බන්ධවීම විචේතනයට භාජනය වීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. මේ තත්ත්වය පදනම් කරගෙන 1946 වර්ෂය ලංකා ඉතිහාසයේ පිළිබඳ වත්මාන යුගයේ ඉතා සැලකිය යුතු කාලපරිච්ඡේදයක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකි (1) ලංකාවේ බුද්ධාගමත් සිංහල ජාතියත් සමාජයත් දේශපාලනයත් පිළිබඳව නිසි කලෙක මේ රටේ ඉතිහාසයෙහි නොවැනිය හැකි බරපතල වැදගත් සිද්ධීන් නිපයක් මේ කාලයේ සිදුවියැමක් දන්නට ලැබේ. මෙතල ප්‍රධානතම සටන වූයේ ලංකාව මුහුණපා ඇති අධිපත්‍යයෙන් මුදවා ගැනීමය. එහි ලා ලාංකීය ජනතොටය නැගීසිටි අතර එයට ඔහුන්ද සහභාගි වීමත් දන්නට ලැබේ. මෙලෙස ඔහුන්ගේ මැදහත්වීම මේ සටන වේගවත් කිරීමෙහි ලා බොහෝ දුරට හේතුවූ බව 1956 පසු ඇතිවන වෙනස්වීමෙන් දන්නට ලැබේ.

මෙලෙස වර්තමාන දේශපාලන ප්‍රශ්නවලට ඔහු මැදිහත්වීම කෙතෙක් දුරට යුක්තිය සහගතද යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීමේදී පැරණි ඔහු වත් පාලනයක් අතර කෙමිඳු සබඳතාවක් තිබුණේද යන්න පිළිබඳව සලකා බැලීම වැදගත් වේ. මහාවංශයට අනුව ලංකාවට බුද්ධාගම ගෙන එන්නේ දෙවන පෑතිස් අවදියේදීය. (2) එතුමා රජබවට පත්වූ පසු තුටු - පඬුරු සහිත දූතපිරිසක් දඹදිව අශෝක රජු වෙත යැවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මිහිඳු සිටි

---

(1) ඔහු වගේ උරුමය. 1948 - වල්පොල රාහුල සිටි (ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී 11 සංස්කරණය)
(2) මහාවංශය - 14 පරි; 173 පිටුව - ගුණපාල විරචේතන 1960

ප්‍රධාන ධර්මයන් වහන්සේලා විසින් ලංකාවට බුද්ධාගම ගෙනවුත් දී. ලංකාවේ තර්ක
 ඉතිහාසය ආරම්භවන්නේ මෙලෙස ලන්දර්ශයන් බුද්ධාගම වැළඳගත් තැන්පිටය. මෙලෙස
 මිහිඳු හිමිගේ මාග්ගයේ බුද්ධාගම පමණක් නොව එතල ඉතා උසස් තත්ත්වයක පැවැති
 බෞද්ධ සංස්කෘතියක්ද ලන්දර්ශයන්ට ලැබුණි. ආතර් ජයවර්ධන විසින් ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලන්දර්ශයන්
 ජාතියක් වශයෙන් දියුණුවන්නට විය. මිහිඳු හිමි ලංකාවේ බුද්ධාගම ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා
 අනුගමනය කල ක්‍රියා පටිපාටිය දෙස බලන විට පැහැදිලිවන්නේ උත්සාහයෙන් අවශ්‍ය වී
 ඇත්තේ බුද්ධාගම ලංකාවේ ජාතික ආගම බවට පත්කිරීමට බවය. උත්සාහයේ ලන්දර්ශ
 දෙමව්පියන්ට දාව ලන්දර්ශයන්⁽¹⁾ උපන් තෙතෙකු ලන්දර්ශයන් මහණ වී වනය ඉගෙන වනයදේශනා
 කරනතුරු බුද්ධාගමයන් ලංකාවේ මුල් නොඇදෙන බැව් ප්‍රකාශ කෙරේ⁽¹⁾. එතැන් පටන්
 බුද්ධාගම ලංකාවේ ජාතික ආගම බවට පත්වූවා පමණක් නොව වැඩිකල් නොගොස් සිංහල-
 යාන් බුද්ධාගමක් එකිනෙකින් වෙන්කල නොහැකිලෙස එකම බලවේගයක් බවට පත්වීමක්
 දක්නට ලැබේ. මෙලෙස දෙවන පැවැත් රජුගේ අවදියේ එනම් ක්‍රි.පූ. 3 සියවසේ සිට
 ක්‍රි.ව. 19 සියවස දක්වාම බුද්ධාගම රටේ සැම ප්‍රශ්නයක් තෙරෙහිම බලපෑමක් දක්නට
 ලැබේ. ඒ අනුව උඩරට රාජධානිය යටත්වනතුරුම මෙරට රාජ්‍ය ආගම වශයෙන් පැවැ-
 ත්තේ බුද්ධාගමයි.⁽²⁾ මේ දෙවිසි ශතවර්ෂය තුළ සිංහල සිංහාසනයේ නිත්‍යානුකූල අයිතිය
 බෞද්ධයන්ටම හිමිවිය යුතුය යන්න සිංහලයන්ගේ පිලිගැනීම විය.⁽³⁾ මේ පිලිගැනීම පසු
 කාලය වන විට තවත් සමාජයේ තහවුරු වූ බව 4 මිහිඳු, නිශාංක මල්ල ආදී රජවරුන්ගේ
 ශිලාලිපිවලින් පෙනේ. 4 මිහිඳුගේ සෙල්ලිපියේ බුද්ධාගමයන් ආරක්ෂා කිරීම පිණිස මහා-
 සංඝා වෙතින් රජතම ලබාගන්නා බැව් දැන්වේ.⁽⁴⁾ එයින් ලන් රජතෙතෙකුට එම පදවි-
 යට පත්වීමෙහිලා සිසුන්ගේ අනුමැතිය අවශ්‍ය වන්නට ඇති බව පිලිගැනීමට සිදුවේ.
 තෙතෙකු රජතමට පත්වූ බව පිලිගැනීමේ උත්සවයක් වන ඔටුනුපැළදවීම 9 වන ශත වර්ෂය
 පමණ වන විට ආගමික කෘතියක් හැටියට සංඝා ඉදිරියේ විශාරයේදීම කළ බව දැන්වේ.⁽⁵⁾
 11, 12 ශත වර්ෂය වන විට දන්තධාතුව, පත්‍රධාතුව වඩාත් පුළුන්වීමට පත්වීම පදනම්

---

(1) සමන්තපසාදිකාව 5 පි. 60
 (2) History of Buddhism in Ceylon P.64 (W. Rahula)
 (3) සිංහලයන්ගේ උරුමය .15 පිටුව ආචාර්ය වල්පෙරු රාහුල හිමි.
 (1948 දෙවන සංස්කරණය)
 (4) Epigraphia Zelanica 1 pp 234, 237
 (5) මහාවංශය 11 - 82

තරගෙන බුද්ධාගමත් පාලනයත් ආර සමූහතාවය තවදුරටත් තහවුරුවීමත් දක්නට ලැබේ. පරාක්‍රමබාහු රජු නිත්‍යානුකූල පාලනයා බවට පත්වන්නේ දළදාව තමන් සතු කරගැනීමෙන් ආතුරුවය.⁽¹⁾ එසේම 111 වියදමහු රජු දළදාව තමන්සතු වනතුරු සිංහා-සතාරුඛ නොවීය.

මේ තත්ත්වය පදනම් කරගෙන රජවරු තමන්සතු යුක්තම ආතර බෞද්ධාගමත්, ඥානයත් ආරක්‍ෂාකිරීම ප්‍රථමයෙහිලා සැලකුම්ව පෙනේ. මහත් සටනකින් පසු රජතම හිමි-තරගන්නා 1 වියදමහු රජු නැවතත් උපසම්පදාව ගෙන්වා බුද්ධාගම නගායිරුවීමට මහත් පරිශ්‍රමයක් දැරීය.⁽²⁾ 1 පරාක්‍රමබාහු රජු වත්සන් ලංකාවක් ගොඩනැගීමෙන් ආතුරුව කරන-ලද ප්‍රධානතම කාර්යවූයේ සංඝ සංශෝධනයත් ඇතිකිරීමය.⁽³⁾ දන්තධතුව, පාත්‍රධතුව වෙනුවෙන් තමන්ගෙන් ඉටුවියයුතු පුදපුජාවෙන්ම යුක්තම නිසියකාර ඉටු කිරීමට රජවරු හැමවිටම වෙහෙස ගත් ආතර 4 පරාක්‍රමබාහු රජු මෙම කාර්ය තෙතේත් ඉහලින් සැලකුවාද නියතෙන් ම පිළිබඳ දැන්වියයුතු වාරිතුවාරිත ඇතුලත් ග්‍රන්ථයන්ද පිලියෙල කරනලදී.⁽⁴⁾ පැරණි මූලාශ්‍රවල ශ්‍රේෂ්ඨ රජවරුන් වශයෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ වෙහෙරවිහාර ඉදිකොට බුද්ධාගමට මහත් වූ සේවයක් සිදුකළ රජවරුන්ය. ආර්ථික අශයෙන් තොමැනෙන සේවයන් ඉටුකල පසුකාලයෙක ජනතාව ආතර මින්නේරි දෙවියන් වශයෙන් ජනප්‍රියවන මහජේත රජු මහත් පවරියත් සහ පින්රියත් හිමිතරගත් රජ තෙතෙකු වශයෙන් මහාවංශයේ හඳුන්වා ඇත්තේ ඒ රජුගෙන් මහාවංශික හිඤ්ඤාව සිදුවූ ආතරවයුතු පදනම් කරගෙනය.⁽⁵⁾ මෙලෙස හිඤ්ඤාව පැරණි සමාජයේ ඉහළම හිමිපෙත්තේ වැජඹුන ආතර ජනතාව හිඤ්ඤාවට සලකන ලද්දේ රජුටත් වඩා උසස් අන්දමිනි. මේ තත්ත්වය නියමි, රජවරු හැමවිටම සංඝාගේ අදහස් උදහස් ගරු කරමින් උන්වහන්සේලාගේ අවවාද අනුඥානා උඩ පාලන කිරීමට උත්සාහ-ගෙන ඇත්තේ. එලෙස හිඤ්ඤා ගරුකොට සැලකීම එන්ආතකින් ජනතාවගේ ජනාදරය ලබා ගැනීමේ මාර්ගයන් වන්නට ඇතිබවද සිතියගැන. 1 වියදමහු රජුගෙන් පසු රජවිම සම්බන්ධ-අනුප්‍රාප්තිකයකු වශයෙන් පත්කර සිටි මහුගේ පුත්‍ර 1 වික්‍රමබාහුට රජතම තොලැබීමටත් මහු

---

(1) ම:ව:	81 පරි. 587	ශ්‍රේණාල	වීරසේකර	1960
(2) ම:ව:	60 පරි. 447	"	"	"
(3) ම:ව:	78 පරි. 567	"	"	"
(4) ම:ව:	90 පරි. 614	"	"	"
(5) ම:ව:	37 පරි. 316	"	"	"

ජනතාව අතර වඩාත් අප්‍රසාදයට භාජනවීමටත් ඉවහල්වී ඇත්තේ ඔහු භික්ෂුන් කෙරෙහි ලා දැන්වූ අතරුමිනභාවයයි. මේ හේතුව නිසා රජරට භික්ෂුන්වහන්සේලා දන්නටාකූට රෝහණ-
(1)
යට රැගෙන ගියබව සඳහන් වේ.

මේ තත්ත්වය පදනම් කරගෙන පැරණි සිංහල සමාජයේ භික්ෂුන් රාජ්‍යපරිපාලනය සම්බන්ධයෙන් තමන්ගේ සහයෝගයදීම මෙන්ම අවවාද අනුශාසනාදීම තමාහු තාර්යයන් වශයෙන් සලකන්නට ඇතිබවට සාධක ඇත. මහානාම හිමි දුටුගැමුණු රජුගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය හුවා දන්වමින් මහාවංශය වැනි වටිනා චේතියක ග්‍රන්ථයක් පවා ලිවීමට පෙළඹෙන්නේ ඒවනවිට සොලී ආනුමණවලට රට ගොදුරුවී තිබුණු බැවින් ධනායේන රජුට එම තත්ත්වයට මුහුණදී නැවතත් එක්සත් ලංකාවක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍යය දෙධේය හා ශක්තිය ලබාදීමේ පරමාර්ථයෙනි. තාවත්කාලීනව පසු රජතම සඳහා දුටුගැමුණු හා සද්ධර්මයන් නැවැත් සටන්වදිනවිට එය සමච්ඡාදනට පත්කොට දුටුගැමුණු නැවැත් රජතම ලබාදීමට පෙරමුණගන්නේ භික්ෂුන්වහන්සේලාය.⁽²⁾ ධනායේන රජුගෙන් පසු බලයෙන් රාජ්‍ය හිමිකරගන්නා ත්‍යාග නැවැත් අනුරපුර අතහැරදමා සිගිරි වැනි ආරක්ෂක ස්ථානයක් අගනුවර ගොඩනගන්නේ⁽³⁾ බෞද්ධ චින්තනයට අනුව ඔහු වැරදිකාරයෙකු බව ඔහුම පිළිගෙන බෞද්ධ භික්ෂුන්ගෙන් හෝ ජනතාවගෙන් තමන්ට සමාවක් නොලැබෙනබව තේරුම්ගත් නිසා වියහැක. පසු කාලයවනවිට භික්ෂුන් සතු මේ යුතුකම තවදුරටත් වර්ධනයවීමේ ප්‍රවීණතාව නිසාදෝ රජවරුන් පත්කරන මණ්ඩලයට භික්ෂුන් ද ඇතුළත් වූ බව සඳහන්වේ. 1 වීරයබාහුගෙන් පසු රුහුණේ මනා වශයෙන් සිටි වික්‍රමබාහු නැවැත් උරුමය නිසියකාරව නොපිලිගැනීම හේතුකරගෙන, රජතම පිළිබඳ මහත් කලබැගැනියක් ඇතිවන්නේ⁽⁴⁾ මේ අනුව රජවරු පත්කිරීමටත් , පහතිරීමටත් , විශාලවශයෙන් බලපෑමක් තිබීමට භික්ෂුන්ට හැකියාවක් තිබුණබව මේ තරුණ අනුව පැහැදිලිවේ. මේ තත්ත්වය නිසාම රජවරුද තමන්ගේ "බෞද්ධතම" හුවාදැක්වීමට මහත් පරිශ්‍රමයක් දරා ඇති බවට සාධක තිබේ. නිශාංකමල්ල රජු බෞද්ධයකුට

---

(1) ම:ව:	61 පරි.	453 පිට	ගුණපාල වීරසේනර	1960
(2) ම:ව:	24 පරි.	233 පිට	" "	"
(3) ම:ව:	36 පරි.	345 පිට	" "	"
(4) ම:ව:	61 පරි.	453 පිට	" "	"

මිය වෙතත් තෙතොකුට ලක්රජනම සිම්නොවන ඔව ඔහුගේ සෙල්ලිපි මගින් දන්වා ඇත.⁽¹⁾
 එසේම මුල්දුග්ගයට වඩා පඤ්ඤාදාය වනවිට වෙතෙරවිහාර දාගැබ් ආදිය ඉදිකිරීමෙන් ජන-
 තාවගේත් සිසුන්ගේත් ජනාදරයට භාජනවීමට රජවරු හත් උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි,
 අනුරාධපුරය, පොලොන්නරුව ආදී අපේ පැරණි රාජධානි අද ජාත්‍යන්තර නිර්මයට පත්
 බොද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථාන බවටත් පත්ව ඇත්තේ.

මෙලෙස පැරණි සිංහල රාජ්‍ය අවදියේදී ලක්සිභසුතට පත් රජවරුන්ගෙන් නිප
 දෙනෙකු හැර ඉතා වැඩි තොරතුරු රාජ්‍යපාලනයේදී සිසුන්ගේ අවවාද අනුශාසනා භරු
 කරමින්, බොද්ධ සිටිත්විටින් ඉතා ඉහලින් සලකමින් ඉතා දැහැළි පාලනයක් ගෙන ගියබව
 පැහැදිලි කරුණකි. මේ තත්ත්වය නිසා , සිසුන් දුටුගැමුණු රජුගේ අවදියේදී⁽²⁾ වලගම්බා
 රජුගේ අවදියේදී⁽³⁾ ධනුසේන රජුගේ අවදියේදී⁽⁴⁾ ඇතිවන පරයතරු උපද්‍රවවලදී
 නැවතත් සිංහල රාජ්‍යයන් ඇති කිරීමෙහිලා පෙරමුණ ගන්නේ. වලගම්බා රජුන් ඇමැතියනුත්
 අතර ඇතිවූ මතභේදයක් උඩ රජු හා උරනවි ඇමැතියන් රජුහැර පලා යනවිට ඉදිරියේදී
 ඇති භයානක තත්ත්වයෙන් ජයගැනීමට නම් නැවතත් රජු සමඟ එකතු වී සමගියෙන් කටයුතු
 කිරීමේ වටිනාකම පැහැදිලි කර දී දෙමව්වන්ට විරුද්ධව කරගිය සටන නැවතත් පණගන්වා
 සිංහල රාජ්‍යයන් ගොඩනැගීමට පුරෝගාමීවූයේ භවබ්‍රහ්මලීලන විහාරයේ වීසු තිසය නම්
 සඵවිරයන් තෙතෙතී.⁽⁵⁾

මෙලෙස පැරණිදුග්ගයේ සිසුන් ඔහු භාවනා ආදියට පවණක් සිමාවී ගිහියන්ගෙන්
 වෙන්වී නිභඬ ජීවිතයක් ගත කළබවක් නිසියෙන් නොපෙනේ. උන්වහන්සේලා හැකි තරම්
 අර්ථයෙන්, ධර්මයෙන් ජනතාවට රජුන්ට අනුශාසනා කරමින් සමාජයේ සඳාචාරය, සිත්ම
 ගුණගරුක බව ඇතිකිරීමෙහිලා පුරෝගාමීන්වූ ඔව සත්‍යයකි. සමහර රජවරු තමන්ගේ
 රාජ්‍ය අවදිත් වලදී සන්වසාචනය නිතියෙන්ම කහනම් තෙලේන්⁽⁶⁾ මවුපිය උපස්ථානය වැනි
 මුද්ධාගමේ උදාරතර පුත්‍රපත්ති රාජ්‍යත්වයේ සීම ම පිලිපැද්දෙන්⁽⁷⁾ සිසුන් වෙත නිව්ටු

---

(1) නිශාංක මල්ල - මැන්දිය රෝහණධර - පිටු අංක
 (2) ච:ච: 25 පරි. ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (3) ච:ච: 33 පරි. 283 පිට. ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (4) ච:ච: 38 පරි. 336, 337 පිටු - ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (5) ච:ච: 38 පරි. 286 පිට. ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (6) ච:ච: 35 පරි. 306 පිටු. " " "
 (7) ච:ච: 49 පරි. 398, 399 පිටු. ගුණපාල වීරසේනර 1960

ඇසුර නියම වියහැක. එසේම පැරණි යුගයේ අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය පන්සල වූ නිසා රජතම සඳහා නියමවී සිටි තුමාරවරුන් ශිල්ප හැදෑරුවේ ඔහුන් ඇසුරෙනි. ධාතුයේන වැනි රජවරු තුඩනල මහණවී සිටි බව සඳහන් වීමෙන් මේ තත්ත්වය මනාම පැහැදිලි වේ.⁽¹⁾ මෙලෙස පැරණි යුගයේ රජතම ලබාගත් තුමාරවරුන් ගෙන් වැඩිදෙනෙක් ඔහුන් ඇසුරෙහිම හැදුනු වැඩුනු නිසා බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති ගැන රජවරුන් මුද්දාගම නගාසිටුවීමත් ගුණගරුක පිටිකයන් ගතනිරිම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. ධමමපිය අටුවාගැටපදය, විසුද්ධිමානී සන්නව වැනි මුද්දාගමේ ගැඹුරු ධර්මනොටසන් ඇතුළත් ශ්‍රීරූප වා රජවරු ලිඛිතව සඳහන්වීමෙන් මුද්දාගම පිළිබඳ කොතරම් ගැඹුරු දැනුමක් එකල රජවරුන්ට තිබුණේද යන්න පිළිබඳ අපට සිතාගැනීමට පුළුවන. එවැනි පරිසරයක රජවරු ඔහුන්ට අනුග්‍රහය දැක්වීමත් ඔහුන්ගේ නායකත්වය පිළිගැනීමත් පුදුමයට කරුණක් නොවේ. ථේ අන්තෝත්තය සබඳතාව නිසාම බෞද්ධ රජවරුන් රජතමී නළ නාලවල රටේ සෞභාග්‍යයක්, සමෘද්ධියක් මෙන්ම මුද්දාගමේ දියුණුවත් ඔහුන්ගේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර පරසතුරු උපද්‍රව වැනි රටේ අඳුරු නාල පරිච්ඡේදවලදී මේ හැම අංශයකම පරිහානියක් දක්නට ලැබුණි. මේ තත්ත්වය සමහර නාලවලදී තෙතෙත්දුරට උග්‍රව පැවැතුණේද නිසාම 1 විජයබාහු වැනි රජවරුන්ට එක්සත් ලංකාවක් ගොඩනැගීමෙන් අනතුරුව මුද්දාගම නගාසිටුවීමට මුරුමයෙන් උපසම්පදා ඔහුන් ගෙන්වීමට සිදුවිය.⁽²⁾ එසේම නිරිතී ශ්‍රී රාජසිංහ රජු උපසම්පදාව නැවත ලංකාවේ ඇතිනිරිතීට සියමෙන් උපසම්පදා ඔහුන් ගෙන්වීය.⁽³⁾ මේ සියල්ලෙන්ම පැහැදිලි වන්නේ පැරණි සිංහල සමාජයේ ඔහුට රාජ්‍යපරිපාලනයට සහභාගිවීමත් රජවරු ඔහුන්ගේ නායකත්වය පිළිගැනීමත් යම්කිසි පදනමක් මත නොව ආරම්භයේ පටන්ම සිංහල සමාජ සංස්ථාව ගොඩනැගී තිබුණ ස්වරූපය අනුවනිරාජ්‍යයෙන්ම ඒ තත්ත්වයට ඔහුන්ද, රජවරුන්ද, ජනතාවද පත්වූ බවය. ඒ බැවීම ලිහිගොස් ඇත්තේ පරසතුරු උපද්‍රව පැවැති නාලවලදීත් නිසාම සම්ප්‍රදායට පටහැනිව රජවරුන් රාජ්‍යත්වයට පත්වූ අවස්ථාවලදීත්ය. 1 පරාක්‍රමබාහු රජුට පසු නිශාංකමල්ල අවදිය දක්වා නාලයකලදී රජතම පිළිබඳ පවතින ගැටුම නිසා රටේ පරිහානියක් දක්නට ලැබෙන අතරම⁽⁴⁾ මාස වැනි පරසතුරුන්ට ලංකාව

---

(1) ම:ව: 38 පරි. 337 පිට ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (2) ම:ව: 60 පරි. 447 පිට " " "
 (3) ඔහුට නගාසිටුවීමේ උරුමය 59 පිට වල්පොල රාහුල හිමි.
 (4) ම:ව: 80 පරි. 580, 585 පිට. ගුණපාල වීරසේනර 1960

හිමිවූ කාලවලදී මුද්ධාගමේ මෙන්ම බෞද්ධ සංස්කෘතියේ මහත් පරිහානි අවදියක් උදා විය. (1)

මේ තත්ත්වය සිංහල රජවරුන්ගෙන් පසු ඵලසේන බටහිර ජාතියේ පාලන සමය තුළදී වෙනස් ස්වරූපයක් ගනු දැක්වීමට ලැබේ. ක්‍රි.ව. 1505 න් මෙහිට මෙරටට එල්ල වූ මේ විදේශීය අක්‍රමණ මීට පෙර සිදුවූ අක්‍රමණ වලට වඩා හැම අතින්ම වෙනස් ස්වරූපයක් ගනී. පැරණි යුගයේ ලන්දිවට පැමිණි අක්‍රමණිකයෝ ඉන්දිය සංස්කෘතික පවුලට අයත්වූ අතර නව අක්‍රමණිකයෝ බටහිර සංස්කෘතියේ ආභාෂය ලැබුවෝ වූහ. අතින් අතට මේ බටහිර සංස්කෘතිය ලාභීය ජනතාවට අනිශ්චිතව නුහුරු නුපුරුදු අවුලු එක්විය. පකුගියන් ලංකාවට ගොඩබට සිද්ධිය ඔවුන්ගේ රජුන්ට දැන්වූයේ කුඩුගල් සපතමින් ලේ බොන මිනිසුන් තොටසන් ලංකාවට පැමිණ සිටින බවය. (2) බටහිර ජාතියේ මේ පැවැත්ම රජු ඇතුළු ජනතාව බියගැන්වීමට සමත්විය. විශේෂයෙන්ම පකුගියන් සතුවූ කඩසර හාවයටත්, ඔවුන් සතුවූ මෙතෙක් සිංහලයන්ට නුහුරු කාලතුවන්තු ආදී නවීන උපනර්ථවලටත් දැන්වූ බියනියාම යම්කිසි අවනතභාවයක් පහතරට ජනතාවතුළ පකුගියන් තෙරෙහි ඇතිවන්නට ඇති බව සිතිය හැක.

8 වීරපරාක්‍රමබාහු රජු හා පකුගියන් අතර ඇති කරගන්නා හිටපු මෙන් එහි සත්‍යභාවය මනාව පැහැදිලි වේ. මේ අනුව තුරුදු බහාර් 400 පඩුරු වශයෙන් දීමට පොරොන්දු වන්නේ පරපතරු උවදුරුවලින් සිංහල රාජ්‍යය ආරක්‍ෂා කර දෙන බවට ඇති කරගන්නා තොන්දේසියක් උඩය. (3) නමුත් එතල පැවැති ව්‍යාචරණය දෙස බලන විට පකුගියන්ට හැර වෙනත් සතුරෙක් සිංහල රාජ්‍යයට තොවූ බව සත්‍යයකි. මේ වන විට මුස්ලිම් වෙළඳුන්ට පහත රට ප්‍රදේශවල වෙළඳාමේ නියෝජිත ඔවුන් සතුරන් වශයෙන් තොව සිංහලයන් හා හිතවත් පිරිසක් වශයෙනි, එම කාර්යයේ හිතවූයේ. මෙලෙස ආරම්භයේදීම සිංහලයන්ගේ අවිහිංසාවාදී බියපූර්වත්, රටේ පැවැති සමාදේශිතභාවයන් පිළිබඳ වැටහීමක් ලබාගත් පකුගියන් තමන්ගේ ප්‍රධානතම පරමාර්ථ දෙනවූ වාණිජ්‍යයන්, ක්‍රිස්තියානි ආගම ව්‍යප්ත කිරීමක් සඳහා මුලසිටම අධිකාලම දමා ගන්නා ලදී. එහිලා 7 වීරපරාක්‍රම රජුගෙන් පසු

---

(1) ම:ව: පරි. 585 පිට. ගුණාල වීරසේනර 1960
 (2) රාජාවලිය.
 (3) ම:ව: 102 පරි. 651 පිට. „ „ „
 ( )

රජතමට පත්වන මායාඥුන්ගේ, රයිගම්බණ්ඩාර හා බ්‍රිටිෂ් ආයතනවාදීන්ගේ සහ සභාපතිවරයන් අතර ඇතිවන රජතම පිළිබඳ ගැටුමෙන්⁽¹⁾ තමන් බලාපොරොත්තු වූ පරිදිම ප්‍රතිඵල නොලැබීමට පකුගිසිත් සමත්විය. බ්‍රිටිෂ් ආයතනවාදීන්ගේ පසු කෙරවිටේ රජතම සිවිතරගන්නා ධර්මපාල රජු ක්‍රිස්තුගන්තියදා බවට පත්වීමෙන් පැහැදිලිවන්නේ⁽²⁾ ඔවුන් තමන්ගේ පරමාර්ථ ඉටුකර ගැනීමට ලා නෙතෙක් උරුම ක්‍රියාත්මක වූවාදැයි යන්නයි. සිංහල රජතෙතෙකු වෙලෙස විදේශීය ආගමක් වැළඳ ගැනීම ලංකා ඉතිහාසයේ සඳහන් පළවෙනි අවස්ථාව මෙය වශයෙන් හැඳින්විය හැක. විශේෂයෙන්ම මේ අභාග්‍යමත් සිද්ධිය මෙතෙක් ශතවර්ෂ ගණනාවක් තුළ සිංහල සමාජයේ රජුන්, ජනතාවක්, භික්ෂුන් අතර නොනැසෙන ලෙස තහවුරු වූ එක්සත් බැඳීම දෙදරයාම සඳහා ඇතිවන පළවෙනි බාධකය වශයෙන් හැඳින්වීම යුක්තිය සහගතය. මේ නිසා පහතරට ජනතාවගෙන් සැසෙන කොටසක් තමන්ට ජන්මයෙන් උරුම වූ බුද්ධාගම අනහැර මෙනෙත් ලාභ අපේක්ෂාවෙන් රජු අනුගමනය කරමින් ක්‍රියා කරන්නන් බවට පත්වූ අතර බුද්ධාගම පිළිබඳ බලවත් ලැදියාවක් තිබුණ කොටස් සිතාමතා මායාඥුන්ගේ රජුවට රොක්වීමක් දක්නට විය.⁽³⁾ ඔවුන් කෙරවිටේ රජයේ අනහැර සිතාමතා යන්න විය. මෙවැනි පසුකලයක් යටතේ භික්ෂුන්ගේ බලය සිතවීමක්, උන්වහන්සේලා ජනතාවගෙන් ඇත්වීමක් පුදුමයට කරුණක් නොවේ. මේ අනුව පුරෝපිතයන්ගේ විවිධ පාලනය පිළිබඳ ඉතිහාසයේ ලංකාවේ පකුගිසිත්ගේ ක්‍රියාකලය තරම් අන්ධතාර සහ ප්‍රශ්න සා ජනතා පරිවෙච්චයක් නැතිබවක් ඔවුන්ගේ නිර්ණිත ක්‍රියා පිළිබඳ මහත්තරත්වයක් ඔවුන්ගේ සොයා ගැනීම සහ ඉන්දියාවේ ජයග්‍රහණය පිළිබඳ දිස්තියක් නිසා ඉතිහාසයේ එතෙක් හමු නොවන නිර්ණිත පකුගලයට ලැබී තිබියදීත් පෙරදිග රටවල ඔවුන්ගේ උත්තරීය පිළිබඳ සෑම අවස්ථාවකම දක්නට ලැබෙන ගිවිසුම, උමතුබව සහ නාසරබව අපගේ විශ්ලයට හේතුවෙයි,⁽⁴⁾ යනුවෙන් ඊට අවුරුදු 300 කට පසු බටහිර ලෝකයකුගේ අදහසින් එතල නෙබ්‍රසු තත්ත්වයන් පවතින්නට ඇද්ද යන්න අපට සිතා ගත හැකිය. අසවේදු වැනි පකුගිසි නිලධාරීන් ඉතාමත් නාසරතර පුද්ගලයන් වූ බවත් ඉතාමත් බිහිසුණු අන්දමින් තම අභිමතාර්ථයන් ඉටු කරගැනීමට තටපුකු තළ

---

(1) ම:ව: 103 පරි. 654 - 663 පිටු ගුණපාල වීරසේනර 1960
 (2) ම:ව: 104 පරි. 665 පිටු " " "
 (3) ම:ව: 104 පරි. 669 පිටු " " "
 (4) එවර්සන් වෙනත්වි. → ?

අන්දමක් පිළිබඳ පැහැදිලි තොරතුරු ඇත.⁽¹⁾ ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ ආගම ප්‍රචාරය කිරීම දේශනාවෙන් පටන් ගත්තත් එයින් ප්‍රතිඵල නොලැබෙනවිට තවුදවේ බලයෙන් එනම් බිහිසුණු ක්‍රියාවකින් හෝ තමන්ගේ අදහස ඉටු කරගැනීමට පසුබට නොවූ බවය. මේ අභි-
 ප්‍රාය උඩ ඔවුන් එක්අතකින් මුද්ධාගම විනාශකිරීමටත් ගන්නා උත්සාහයක් දක්නට ලැබේ. දෙවුන්දර දේවඥය විනාශ කිරීම පිළිබඳ සඳහන් ප්‍රවෘත්තිය මෙයට හොඳ නිදසුනකි.⁽²⁾
 මෙවැනි තත්ත්වයක් යටතේ පැරණි සිංහල සමාජයේ තිබුණ ප්‍රකෘතිමත් භාවය විනාශ වී යෑම පුද්ගලයන් නොවේ. ඒ අනුව මෙතෙක් සිංහල සමාජයේ නොවූ පරිදි රජයේ අනුග්‍රහය තනෙකින පල්ලිය වෙත යොමුවීමක් දක්නට ලැබේ. එහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වූයේ පෘතුගීසි පාලනයේ කෙළවර වනවිට පහතරට බෞද්ධ ශාසනය නැතිවී යන තැනට තටයුතු යෙදීමය. මින් අපට පැහැදිලි වන්නේ 16 සියවසේ ආරම්භය පමණ වනවිට පහතරට ප්‍රදේශයේ මෙතෙක් ගමන්කරමින් තිබුණ සමාජ පරිසරය පරිවර්තනය සවරූපයකට පත්වූ බවය.

ඊටපසු එළඹෙන ලන්දේසි යුගයේදී මේ තත්ත්වය තවදුරටත් විනාශකරවීමක් දක්නට ලැබේ. බවිතියම ලැබීමෙන් රෙපරමාදු සමාජයේ සාමාජිකයකු බවට නොපැමිණි කිසිම සවදේශිතයකුට මුදලිතමත් ලැබිය නොහැකිබවත් ආණ්ඩුව යටතේ තනතුරක් දැරීමට හෝ ගොවිතැන් කිරීමට හෝ ඉඩ නොලැබෙන බවත් ආදායමින් ප්‍රත්‍යායට පත් කර ඇත.⁽³⁾
 මෙලෙස පෘතුගීසීන් නියා බොහෝදුරට සිංහල සංස්කෘතිය අහිමි පිරිහී තිබුණ පහතරට ප්‍රදේශ ලන්දේසි බලපෑම නියා තවදුරටත් විනාශ වී යෑම පුද්ගලයට කරුණක් නොවේ.

මේ තත්ත්වයෙන් නැවතත් සිංහල ජාතියත්, ආගමත්, සංස්කෘතියත් බේරාගැනීමේ පරමාර්ථයෙන් වැලිවිට පිහිටපානිත සරණකර සාමනේරයන් වහන්සේ පෙරමුණ ගන්නා අනාරයන් දක්නට ලැබේ.⁽⁴⁾ මේ වනවිට පැරණි සිංහල සමාජයේ හිඳු වත්, රජුත්, ජනතාවත් අතර තිබුණ සබඳතාවය නෙතෙක්දුරට බිඳිතිබුණේදැයි නිවහෙත් මේ හිඳුන්වගන්සේ විසින්

---

(1) ම:ම: 106 පරි. 677 පිටුව. ගුණපාල වීරසේනර 1980
 (2) පෘතුගීසීන් හා ලංකාව (1597-1658) ටීනිටි අබේසිංහ 1966 89 පිටුව
 (3) එවරියන් වෙනත්ටි.
 (4) හිඳු වනගේ උරුමය - වල්පොල රාහුලසිව් 1948 (11 සංස්කරණය) 58 පිටුව

ගෛහික ව්‍යාපාරයට විරුද්ධවනල මහනුවර විහාරවල සිටි සාමනේර නායක සවාසීන්-
 වහන්සේලා පටන් හැමිහිසුවත්ව ඊර්ශ්‍යා පරවශව උන්වහන්සේට විරුද්ධකම් කරන්නට
 පටන්ගත්හ.⁽¹⁾ නමුත් ඒ විරුද්ධකම් මධ්‍යයේ නොසැලී ඉදිරියට ගිය සරණාතර හිටිගේ
 ක්‍රියා කලායගේ ප්‍රතිඵලයන් වශයෙන් 1750 දී නිර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ සියවරටට තානාතිකයන්
 යවා උපසම්පදා භික්ෂූන් ගෙන්වා මෙහි නැවත පිරිසිදු උපසම්පදාව පිහිටුවීමට හැකිවිය.⁽²⁾
 ඒ අනුව කරමින්දුරට හෝ උඩරට ප්‍රදේශවල පැරණි සම්ප්‍රදායානුකූල දැහැවී සමාජභවය
 රැකගැනීමට අවස්ථාවක් උදාවිය. මෙලෙස ක්‍රමයෙන් බුද්ධාගම නැතිනොව ක්‍රියාත්මක ආගම
 පැතිරවීමටත් , බෞද්ධ සිංහල ශිෂ්ටාචාරය වෙනුවට විදේශීය ක්‍රියාත්මක ශිෂ්ටාචාරය පුරුදු
 කිරීමටත් ඒ මගින් ඊට ජාතිය ආගම හා සිංහල රජු ගැන පැවැති සැලකිල්ල ගෞරවය සහ
 හත්තිය නැතිනොව තමන්ගේ බලය තහවුරු කරගැනීමට පහසුකම් මෙන්ම ලන්දේසින් ගෛහික
 ක්‍රියාපිළිවෙල නිසා සිංහල ජනතාවගේ සිතුවීම් පැනවී අදහස් උදහස් විනාසීම් ඔවුන් ක්‍රමයෙන්
 ඔවුන්ගේ දේ අගයකිරීමටත් ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිය උසස් ලෙස සැලකීමටත් ගන්නා උත්සාහයක
 ආරම්භයක් දන්නට ලැබේ. 1815 පසු මුළු ලංකාවම ඉංග්‍රීසින්ගේ යටත් විජිතයක් බවට
 පත්වීමෙන් එහි තත්ත්වයෙහි මල්පල ගැන්වීමක් ආරම්භවිය. මේ අනුව 1815 මාර්තු 2
 වනාහි මෙතෙක් පැවැති සිංහල ජාතියේත් ලංකා බුද්ධ භාසනායේත් නිදහස ඉංග්‍රීසින්ට යටත්වූ
 දිනය වශයෙන් හැඳින්විය හැක.⁽³⁾ විශේෂයෙන්ම මීටපසු උදාවන බිහිසුණු තත්ත්වය පිළිබඳ
 අතිශයින්ම සංවේගයට පත් වාටයපොල විනාශාචාර්ය දිපංකර සුදුසුම්පොල රජමහා විහාරේ
 අනුනායක සච්චිරයන් වහන්සේ⁽⁴⁾ ගිවිසුම අත්සන් කිරීමට පළමු නොඉවසිල්ලෙන් ඉංග්‍රීසි
 සොල්දාදුවකු විසින් එසවූ ඉංග්‍රීසි නොබිය ඕමට් ඇදදමා පයින් පහාගෙන ගිවිසුම අවසන්
 වනතුරු ඉංග්‍රීසි නොබිය මෙහි එසවීමට අවසර නැතැයි ප්‍රකාශ කරන්නට විය.⁽⁵⁾ මින් පැහැ-
 දිලි වන්නේ තව මොහොතකින් ලංකාව ඉංග්‍රීසින් සතුවන්නේය. නමුත් ඒ සුචතාලයකුළු පවා
 තවත්තේ නිදහස් නිවහල් භාවය උසස් නොව සැලකූ විරෝධාර භික්ෂූන් ඒ වනවිට සිටීමටය.

---

(1) සංසරාජ සාධු වර්තය (1916) පිට 6
 (2) භික්ෂුවහගේ උරුමය - වල්පොල රාහුලගිම්බි 1948 11 සංස්කරණය 59 පිටුව
 (3) භික්ෂුවහගේ උරුමය - " " " 11 " 63 "
 (4) " " " " " 11 " 64 "
 (5) " " " " " " " " "